

Výběr soudců

eFocus

V současné době se nejen v právnických kruzích živě diskutuje o systému výběru soudců z řad kandidátů na tuto funkci. Zákon č. [6/2002](#) Sb. o soudech a soudcích tuto problematiku neupravuje. Soudcovská veřejnost se brání tomu, aby tak zásadní věc byla upravena toliko podzákonnou normou - instrukcí ministerstva spravedlnosti. Požaduje (domnívám se, že oprávněně), aby problematika byla upravena zákonem. Než se tak stane, budou ještě nějakou dobu platit zaseté praktické mechanismy, na základě kterých každý předseda krajského soudu při předkládání návrhu ministru spravedlnosti postupuje jinak podle stávajících krajských zvyklostí.

Kandidáti na funkci soudce se v současné době rekrutují ze tří zdrojů - justiční čekatelé, asistenti soudce a osoby z praxe (především advokáti). Do konce devadesátých let minulého století byla situace jednoduchá. Absolvent právnické fakulty nastoupil k příslušnému krajskému soudu jako čekatel a po složení justičních zkoušek (později i absolvování psychologických testů) se stal soudcem.

Vzniklo jakési povědomí o tom, že takový justiční čekatel má nárok na jmenování soudcem. Těch, kteří v tomto koloběhu neuspěli, bylo minimum. Situace se částečně zdramatizovala po zvýšení věkové hranice z 25 na 30 let, ale především nástupem stovek asistentů soudců na soudy všech stupňů, kteří si v souladu se zákonnou úpravou rovněž dělali nároky na funkci soudce.

Tato situace s jistými modifikacemi v podstatě platí dodnes. Je jisté, že justiční čekatelé, jejichž posláním je připravovat se na funkci soudce, mají lepší výchozí pozici než asistenti soudců, jejichž posláním je především pomáhat soudci v mezích stanovených zákonem. U těch krajských soudů, kde justiční čekatelé působí (ne u všech) pak dochází k podivné situaci, kdy asistenti soudců se považují za justiční čekatele druhé kategorie a využívají všech možností k tomu, aby se sami stali justičními čekateli.

Dochází tak k nezdravé a organizačně složité fluktuaci mezi těmito profesemi. Proto již někteří předsedové krajských soudů přišli před lety se záměrem sjednotit funkci justičního čekatele a asistenta soudce do jedné funkce, ať už se bude nazývat jakkoli. Podle tohoto vzoru by absolventi právnických fakult nastupovali k jednotlivým soudům na několikaletou praxi, v průběhu níž by vykonávali všechny úkony svěřené nyní asistentům soudců. Po uplynutí přiměřené doby tří až pěti let by nejlepší z nich (na základě hodnocení soudců) přešli do „vyšší“ kategorie, která by byla srovnatelná zase spíše s pozicí stávajícího justičního čekatele. V této kategorii by se po dobu několika let připravovali na funkci soudce. Motivace by byla zajištěna. Ten, kdo bude po nástupu po právnické fakultě dobře pracovat ve prospěch soudu, zvýší pravděpodobnost toho, že se jednou stane sám soudcem. Odpadla by tím stávající řevnivost a konkurence mezi justičními čekateli a asistenty soudců a celý mechanismus založený v tuto chvíli na improvizaci by dostal jasná pravidla.

Samostatnou kapitolou v řešení těchto personálních problémů je účast advokátů na výběrových řízeních na funkci soudce. Po čtrnácti letech ve funkci předsedy Městského soudu v Praze musím konstatovat, že průměrný a dobrý advokát nemá zájem o práci soudce okresního soudu a zájemci o tuto funkci se profilují spíše z řad advokátů, kteří se ve své pozici neprosadili. Tento názor sděluji při vši úctě k advokátskému stavu a s vědomím, že jsem i zde našel v uplynulé době výjimky.

Předpokládám však do budoucna, že se úroveň zájemců o funkci soudce z řad advokátů bude zvyšovat tak, jak budou neúměrně narůstat počty advokátů při kvantitativní stagnaci jejich agendy.

Před soudcovským stavem ve spolupráci s ministerstvem spravedlnosti stojí tedy do budoucna náročný úkol, jak vyřešit zákonným způsobem tuto složitou otázku tak, aby se v tomto systému předešlo spekulacím a krajovým zvyklostem a vnesla se naopak jasná pravidla pro vyřešení tak zásadního problému, jakým je výběr soudců.

JUDr. Jan Sváček,
soudce
Vrchní soud Praha

Názor byl publikován v rámci vydání EPRAVO.CZ Digital - duben 2015.

EPRAVO.CZ Digital si můžete stáhnout ZDARMA na App Store nebo Google Play, a to přímo z Vašeho tabletu či chytrého telefonu. Pokud máte již aplikaci staženou, postačí si stáhnout pouze nové vydání. Využít můžete také webový archiv starších čísel na adrese tablet.epravo.cz.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [LEAGLE.ONE: Kdo pomůže dětem vybrat správnou cestu, když dnešní profese zítra nemusí existovat?](#)
- [Jindřich Fuka novým advokátem Aegis Law](#)
- [LEAGLE.ONE: Advokacie po nástupu AI: Kdo se přizpůsobí, získá náskok. Kdo ne, může zůstat pozadu](#)
- [Digitální důkazy z webu v soudním řízení: jak doložit, co bylo online zveřejněno?](#)
- [Český Deloitte Legal posiluje: Jiřina Procházková jmenována CE partnerkou](#)
- [V lednu přišel šok. Ze seznamu zmizely tisíce soudních překladatelů](#)
- [LEAGLE.ONE: Triangle Family Office #11: Mezigenerační převod majetku: Největší chyba je neudělat nic](#)
- [Koupě nemovitosti v Rakousku: vedlejší náklady v praxi](#)
- [Žaloba v civilním právu procesním](#)
- [Legal Innovation Day 2026: AI v právu v praxi - inspirace, konkrétní řešení i prostor Libra](#)
- [KJT: přijedte do Varů diskutovat o problematice reparace škody a újmy](#)